

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Syytetyt \(rikosoikeudelliset Menettelyt\)](#) > Oikeuteni rikostutkinnan aikana

Oikeuteni rikostutkinnan aikana

A. Olen toisen valtion kansalainen. Vaikuttaako se tutkintaan?

Ei vaikuta.

B. Mitkä ovat tutkinnan vaiheet?

i. Todisteiden kokoamisvaihe / tutkijoiden valtuuttaminen

Kukin kuulustelija voi vaatia ketä tahansa kuulustelemaansa henkilöä, jonka osalta hänellä on syytä katsoa, että tällä on tiedossaan tutkittavaan rikokseen liittyviä tapahtumia tai seikkoja, saapumaan tätä rikosta koskevaa kuulustelua ja todisteiden vastaanottamista varten kohtuullisin ehdoin määrättyä aikana määrättyyn paikkaan.

ii. Pidätys

- Kiinniotetulla ja pidätettynä olevalla henkilöllä on oikeus pyytää, että hänelle tai hänen asianajajalleen annetaan hyvissä ajoin oikeus tutustua tapauksen kannalta olennaisiin asiakirjoihin, jotka ovat syyttäjän hallussa ja jotka ovat tarpeen kiinnioton ja pidätyksen laillisuuden riitauttamiseksi tehokkaasti.
- "olennaisiksi asiakirjoiksi" katsotaan jäljennös kiinniotto- ja pidätysmääräyksestä sekä jäljennös haastehakemuksesta ja valaehteisesta vakuutuksesta, jonka perusteella edellä mainittu määräys on annettu.
- Jos tuomarille osoitetaan, että tutkintaa, joka koskee rikosta, josta henkilö on pidätetty, ei ole saatettu päätökseen, tuomari voi komisarion tai tätä ylemmän tason poliisivirkamiehen pyynnöstä ja riippumatta siitä, onko hänellä toimivalta käsitellä rikosta, jota kuulustelu koskee, ohjata pidätetyn pidettäväksi vangittuna poliisilaitoksella enintään kahdeksan päivän ajan tuomioistuimen katsoessa sen olevan aiheellista ja laskea ensimmäiseksi päiväksi vapaudenmenetystä välittömästi seuraavan päivän.

iii. Kuulustelu

- Kuulustelija voi tallentaa kuulustellun henkilön antamat todistajanlausunnot, jotka tämän jälkeen luetaan asianomaiselle henkilölle, joka seuraavaksi allekirjoittaa ne, tai – jos kyseessä on lukutaidoton henkilö – merkitsee niihin puumerkkinsä. Mikäli henkilö kieltäytyy toimimasta näin, kuulustelija kirjaa lausunnon loppuun tiedon kieltäytymisestä ja sen syystä, jos sellainen on tullut ilmi, ja allekirjoittaa lausunnon itse.
- Kaikki tällaiset todistajanlausunnot, jotka voidaan osoittaa vapaaehtoisesti annetuiksi, on hyväksyttävä todisteluksi kaikissa todistajaa vastaan aloitetuissa rikosoikeudenkäynneissä.
- Jokainen, joka ilman perusteltua syytä kieltäytyy saapumasta kuulustelijan määräämään paikkaan tämän määräämänä ajankohtana, syyllistyy rikokseen, ja hänet voidaan tuomita enintään yhden vuoden vankeusrangaistukseen tai enintään tuhannen punnan suuruiseen sakkoon tai molempiin.
- Jos kuulustelija pitää rikostutkinnan aikana jonkin asiakirjan esittämistä tarpeellisenä tai toivottavana tutkinnan kannalta, hän voi antaa henkilölle, jonka hallussa tai määräysvallassa asiakirja on tai jonka hallussa asiakirjan uskotaan olevan, kirjallisen määräyksen, jossa vaaditaan esittämään asiakirja määräyksessä kohtuullisin ehdoin asetettuna määräaikaan ja -paikkaan. Henkilön, jota kirjallisessa määräyksessä vaaditaan esittämään asiakirja, katsotaan noudattaneen määräystä, jos hän on toiminnallaan aikaansaanut sen, että asiakirja on esitetty, vaikka hän ei olisi ollut henkilökohtaisesti läsnä.
- Jokainen, jolla on tämän pykälän nojalla velvollisuus esittää asiakirja ja joka ilman perusteltua syytä kieltäytyy toimimasta näin, syyllistyy rikokseen ja voidaan tuomita enintään kolmen vuoden vankeusrangaistukseen tai enintään tuhannen viidensadan punnan suuruiseen sakkoon tai molempiin.

iv. Tutkintavankeus

Mikäli tuomioistuimien katsoo aiheelliseksi, se voi lykätä minkä tahansa vireillä olevan asian käsittelyä ja tällaisen lykkäämisen perusteella joko määrätä syytetyn vapautettavaksi kohtuullisiksi katsomillaan ehdoilla tai määrätä tämän tutkintavankeuteen.

C. Mitkä ovat oikeuteni rikostutkinnan aikana?

i. Minkälaisia tulkkaukseen ja käännöksiin liittyviä oikeuksia minulla on?

Epäillyllä henkilöllä, joka ei ymmärrä poliisin tai muiden

toimivaltaisten viranomaisten kieltä, on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen. Tulkki

voi auttaa epäiltyä puhumaan asianajajansa kanssa, ja hän on tällaisen viestinnän sisällön osalta salassapitovelvollinen. Lisäksi epäillyllä on seuraavat oikeudet:

- Jos kiinniotto tapahtuu poliisiaseman ulkopuolella ja kiinnioton tehnyt poliisi ei osaa epäillyn ymmärtämää kieltä eikä siten voi informoida häntä, tai jos hänellä ei ole tarvittavia keinoja tehdä niin aseman ulkopuolella, hän ilmoittaa asiasta vastaavalle tutkijalle, joka huolehtii epäillyn informoimisesta välittömästi ja joka tapauksessa ennen tutkinnan aloittamista.
- Jos epäilty ei voi asioida valitsemansa asianajajan kanssa kielellä, jota hän ymmärtää, kuulusteluihin voi asianajajan pyynnöstä osallistua tulkki tai muu henkilö, jotta asianajaja voi viestiä epäillyn kanssa kielellä, jota tämä ymmärtää.
- Jos epäilty ei voi asioida lääkärin kanssa kielellä, jota hän ymmärtää, myös lääkärintarkastuksen, hoidon ja seurannan aikana voi lääkärin pyynnöstä olla mukana tulkki tai muu henkilö, jotta lääkäri voi viestiä epäillyn kanssa kielellä, jota tämä ymmärtää.
- Lisäksi epäillyllä on oikeus saada maksutta käännös kaikista olennaisista asiakirjoista (kiinniotto- ja/tai pidätysmääräys, haastehakemus, kaikki oikeudenkäynnissä annetut tuomiot ja määräykset sekä kaikki muut toimivaltaisen viranomaisen tarpeelliseksi katsomat asiakirjat). Tietyissä tapauksissa voidaan toimittaa suullinen käännös ja/tai suullinen tiivistelmä olennaisista asiakirjoista.

ii. Minkälaisia tiedonsaantiin ja asiakirja-aineistoon tutustumiseen liittyviä oikeuksia minulla on?

Epäillyllä tai hänen asianajajallaan on kiinnioton ja pidätyksen yhteydessä oikeus tutustua olennaisiin asiakirjoihin (jäljennös kiinniotto- ja/tai pidätysmääräyksestä, jäljennös haastehakemuksesta ja valaehdoisesta vakuutuksesta, jonka perusteella edellä mainittu määräys on annettu), jotka ovat tarpeen kiinnioton tai pidätyksen laillisuuden riittävyyden varmistamiseksi. Jos asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi, epäillyllä tai hänen asianajajallaan on oikeus tutustua rikosasian tutkinnan aikana saatuihin rikosta koskeviin lausuntoihin ja asiakirjoihin.

iii. Minkälaisia asianajajaan ja oikeuteen ilmoittaa tilanteesta kolmannelle osapuolelle liittyviä oikeuksia minulla on?

Oikeus asianajajaan

Epäillyllä on oikeus puhua luottamuksellisesti asianajajalle. Asianajaja on poliisiviranomaisesta riippumaton. Poliisi voi auttaa epäiltyä ottamaan yhteyttä asianajajaan.

Lain mukaan epäillyllä on myös seuraavat oikeudet:

- Välittömästi kiinnioton jälkeen ja ilman aiheetonta viivytystä epäillyllä on oikeus ottaa henkilökohtaisesti puhelimitse yhteyttä valitsemaansa asianajajaan ilman muiden henkilöiden läsnäoloa. Hänellä on oikeus asianajajaan seuraavina ajankohtina sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi:

a) ennen poliisin tai muun toimivaltaisen viranomaisen kuulustelua

- b) hyvissä ajoin ennen kuin asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi
- c) poliisin tai muun toimivaltaisen viranomaisen suorittaman tutkinnan tai todisteiden keräämisen aikana
- d) vapaudenmenetyksen jälkeen ilman aiheetonta viivytystä.

- Asianajajan käytön osalta epäillyllä on seuraavat oikeudet:

- a) oikeus yksityisiin tapaamisiin ja yhteydenpitoon häntä edustavan asianajajan kanssa milloin tahansa
- b) oikeus pyytää asianajajan läsnäoloa ja osallistumista kuulusteluun, jotta tämä voi selventää noudatettua menettelyä ja antaa neuvoja epäillyn kuulusteluun liittyvistä menettelyllisistä oikeuksista
- c) oikeus pyytää asianajajan läsnäoloa tutkinnan tai todisteiden keräämisen aikana, jos tällä noudatettavan lainsäädännön perusteella on oikeus olla läsnä kyseessä olevassa tutkintatoimessa.

Poliisin on kunnioitettava epäillyn ja hänen asianajajansa välisen yhteydenpidon luottamuksellisuutta tapaamisissa, kirjeenvaihdossa, puhelinkeskusteluissa ja muussa sallitussa yhteydenpidossa hänen kanssaan.

- Epäillylle toimitetaan välittömästi kiinnioton jälkeen tai, jos kiinniotto tapahtuu poliisiaseman ulkopuolella, heti asemalle pääsyn jälkeen, luettelo kaikkien sellaisten asianajajien nimistä ja puhelinnumeroista, jotka on merkitty "ammattia harjoittavien asianajajien rekisteriin".
- Jos epäilty pidätetään, hänellä on puolustustaan varten oikeus milloin tahansa kuulla asianajajaansa luottamuksellisesti säilöönottopaikassaan sellaisin järjestelyin, että poliisihenkilöstöllä ei tapaamisten aikana ole heihin näkö- tai kuuloyhteyttä, ja saada kuulemisen aikana asianajajalta luottamuksellisia kirjallisia tai suullisia ohjeita.
- Jos epäilty ei halua asianajajan palveluja, hän ilmoittaa asiasta kirjallisesti säilöönottolaitoksesta vastaavalle henkilölle täyttämällä asianomaisen lomakkeen. Lisäksi epäillylle ilmoitetaan, että jos hän luopuu oikeudestaan asianajajaan, sillä saattaa olla seurauksia hänen tuloksellisen puolustuksensa kannalta.
- Alle 18-vuotiaan henkilön kuulustelu suoritetaan asianajajan läsnä ollessa. Hänen vanhemmillaan tai huoltajillaan on myös oikeus olla läsnä asianajajan kanssa käytävissä keskusteluissa.
- Jos henkilö ei älyllisen vajavaisuuden tai fyysisen vamman vuoksi voi käyttää oikeuttaan asianajajaan ilman apua, hänellä on oikeus valtion sosiaali- ja/tai terveydenhuollon työntekijän apuun ja/tai läsnäoloon. Epäillylle on toimitettava apua mahdollisimman pian kiinnioton jälkeen. Jos epäilty ei ymmärrä oikeuksiaan älyllisen vajavaisuuden vuoksi, kuulustelu suoritetaan henkilön asianajajan läsnä ollessa.

Väliaikainen poikkeus oikeudesta asianajajaan

Väliaikainen poikkeus oikeudesta asianajajaan vapaudenmenetyksen jälkeen ilman aiheetonta viivytystä voidaan sallia poikkeuksellisissa olosuhteissa ja ainoastaan esitutkintavaiheessa silloin, kun maantieteellisen eristyneisyyden vuoksi oikeutta asianajajaan on mahdotonta käyttää.

- Väliaikainen poikkeus oikeudesta asianajajaan voidaan sallia poikkeuksellisissa olosuhteissa esitutkintavaiheessa myös silloin, kun se on perusteltua asian erityisolosuhteiden vuoksi jostakin seuraavista pakottavista syistä:

i) kiireellinen tarve ehkäistä henkilön henkeen, vapauteen tai fyysiseen koskemattomuuteen kohdistuva vakava haitta

ii) kiireellinen tarve välittömille poliisitoimille rikosoikeudelliseen menettelyyn kohdistuvan vakavan vaaran ehkäisemiseksi.

- Edellä mainittujen väliaikaisten poikkeusten on

i) oltava oikeasuhteisia ja välttämättömiä

ii) oltava ajallisesti tiukasti rajattuja

iii) oltava sellaisia, että ne eivät perustu yksinomaan väitetyn rikoksen lajiin tai vakavuuteen ja

iv) oltava loukkaamatta menettelyn yleistä oikeudenmukaisuutta.

- Jos epäilty ei saa käyttää seuraavia oikeuksiaan:

i) asianajajan käyttäminen vapaudenmenetyksen jälkeen ilman aiheutonta viivytystä

ii) henkilökohtaiset tapaamiset ja yhteydenpito asianajajan kanssa ja

iii) asianajajan läsnäolo ja osallistuminen kuulustelun sekä tutkinnan ja todisteiden keräämisen aikana, hän voi joko saapuessaan tuomioistuimeen ensimmäistä kertaa tai asiansa ensimmäisen käsittelyn yhteydessä pyytää tuomioistuinta tutkimaan kieltämisen syyt.

Toiselle henkilölle ilmoittaminen kiinniotosta tai pidätyksestä / ilmoitus konsulaattiin tai suurlähetystöön

Kiinnioton tai pidätyksen yhteydessä epäillyn on ilmoitettava poliisille, jos hän haluaa ilmoittaa kiinniotostaan henkilökohtaisesti toiselle henkilölle, esimerkiksi perheenjäsenelle tai työnantajalle, puhelimitse. Joissakin tapauksissa oikeutta ilmoittaa kiinniotosta toiselle henkilölle voidaan tilapäisesti rajoittaa. Tällaisessa tapauksessa poliisin on ilmoitettava asiasta epäillylle.

Jos epäilty on toisen valtion kansalainen, hänen on ilmoitettava poliisille, jos hän haluaa olla henkilökohtaisesti puhelinyhteydessä maansa konsuliviranomaiseen tai suurlähetystöön. Lisäksi epäillyn on ilmoitettava poliisille, jos hän haluaa ottaa yhteyttä maansa konsuliviranomaisen tai suurlähetystön edustajaan. Tässä yhteydessä epäillylle on ilmoitettava, että jos hän luopuu oikeudestaan saada tietoja ja olla yhteydessä konsuliviranomaiseen tai suurlähetystöön, sillä voi olla häneen kohdistuvia seurauksia.

Lain mukaan epäillyllä on myös seuraavat oikeudet:

- Epäillyllä on välittömästi kiinnioton jälkeen ilman aiheutonta viivytystä oikeus olla poliisin läsnä ollessa henkilökohtaisessa puhelinyhteydessä perheenjäseneen, työnantajaan tai muuhun valitsemaansa henkilöön, ja jos kyseessä on alle 18-vuotias henkilö, vanhempiinsa tai huoltajiinsa ilmoittaakseen näille kiinniotostaan ja poliisiasemasta tai säilöönottopaikasta, jossa hän on tai jossa hänen on määrä olla.
- Jos henkilö ei henkisen vajavaisuuden tai fyysisen vamman vuoksi voi käyttää edellä mainittua oikeuttaan asianajajaan ilman apua, hänellä on oikeus valtion sosiaali- ja/tai terveydenhuollon työntekijän apuun ja/tai läsnäoloon. Epäillylle on toimitettava apua mahdollisimman pian kiinnioton jälkeen.
- Toisen valtion kansalaisella on lisäksi oikeus mahdollisimman pian pidätyksen jälkeen ja ilman aiheutonta viivytystä olla poliisin läsnä ollessa henkilökohtaisesti yhteydessä sen valtion Kyproksessa toimivaan konsuliviranomaiseen tai diplomaattiedustustoon, jonka kansalainen hän on, sekä ilmoittaa kiinniotosta tai pidätyksestä sekä poliisiasemasta tai säilöönottopaikasta, jossa hän on tai jossa hänen on määrä olla. Jos valtiolla ei ole Kyproksessa konsuliviranomaista tai diplomaattiedustustoa, hän voi ottaa yhteyttä Kyproksen tasavallan oikeusasiamiehen ja ihmisoikeusvaltuutetun toimistoon. Jos epäilty on kahden (2) tai useamman valtion kansalainen, hän voi valita ne konsuliviranomaiset tai diplomaattiedustustot, joihin hän haluaa ilmoittaa kiinniotostaan ja ottaa yhteyttä. Lisäksi hänellä on halutessaan oikeus olla yhteydessä näihin viranomaisiin, vastaanottaa vierailijoita, keskustella ja olla kirjeenvaihdossa niiden kanssa sekä järjestää oikeudellinen edustuksensa niiden kautta edellyttäen, että nämä viranomaiset eivät vastusta sitä.
- Jos henkilön on älyllisen vajavaisuuden vuoksi selvästi mahdotonta ymmärtää tai hänelle ei voida välittää tietoa siitä, että hänellä on edellä mainitut yhteydenpito-oikeudet, tai hän ei ymmärrä täysin oikeuttaan käyttää niitä, poliisi ilmoittaa asiasta tapauksen mukaan konsuliviranomaiselle tai diplomaattiedustustolle tai Kyproksen tasavallan oikeusasiamiehen ja ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle.
- Epäillylle on ilmoitettava myös, että jos hän luopuu oikeudestaan saada tietoja ja olla yhteydessä kolmanteen osapuoleen, perheenjäseniin, työnantajaan tai konsuliviranomaisiin, sillä voi olla häneen kohdistuvia seurauksia.
- Jos henkilön on älyllisen vajavaisuuden vuoksi selvästi mahdotonta ymmärtää tai hänelle ei voi välittää tietoa siitä, että hänellä on edellä mainitut yhteydenpito-oikeudet, tai hän ei ymmärrä täysin oikeuttaan käyttää niitä, poliisi kutsuu puhelimitse välittömästi kiinnioton jälkeen perheenjäsenen ja ilmoittaa tälle pidätyksestä sekä poliisiasemasta tai säilöönottopaikasta, jossa epäilty on tai jossa hänen on määrä olla.

Väliaikainen poikkeus oikeudesta olla yhteydessä perheenjäseniin / valittuun henkilöön / työnantajaan

- Oikeutta olla yhteydessä perheenjäseniin, valittuun henkilöön tai työnantajaan sekä ilmoittaa tietoja

henkilölle, jolla on vanhempainvastuu, kun on kyse alle 18-vuotiaasta henkilöstä, ei myönnetä välittömästi kiinnioton jälkeen, jos se on tapauksen erityisolosuhteiden vuoksi perusteltua jostakin seuraavista pakottavista syistä:

a) kiireellinen tarve ehkäistä henkilön henkeen, vapauteen tai fyysiseen koskemattomuuteen kohdistuva vakava haitta tai

b) kiireellinen tarve estää tilanne, jossa rikosoikeudelliselle menettelylle voi aiheutua merkittävä riski, ja jos poikkeus täyttää seuraavat edellytykset:

i) se on oikeasuhteinen ja välttämätön,

ii) se on ajallisesti tiukasti rajattu,

iii) se ei perustu yksinomaan väitetyn rikoksen lajiin tai vakavuuteen ja

iv) se ei loukkaa menettelyn yleistä oikeudenmukaisuutta.

- Oikeutta olla yhteydessä kolmanteen osapuoleen (perheenjäsenen, työnantajaan tai muuhun valittuun henkilöön) ei myönnetä välittömästi kiinnioton jälkeen, jos tämä on perusteltua pakottavien tarpeiden tai vastaavien operatiivisten vaatimusten vuoksi.
- Jos epäillyn ei sallita käyttää oikeuttaan
 - i) tiedottaa perheenjäsenille, valitsemalleen henkilölle tai työnantajalle ja olla yhteydessä heihin,
 - ii) ilmoittaa tietoja henkilölle, jolla on vanhempainvastuu, kun on kyse alle 18-vuotiaasta henkilöstä, tämä voi joko saapuessaan tuomioistuimeen ensimmäistä kertaa tai asiansa ensimmäisen käsittelyn yhteydessä pyytää tuomioistuinta tutkimaan kieltämisen syyt.
- Jos kyseessä on alle 18-vuotias henkilö, johon sovelletaan edellä mainittua väliaikaista poikkeusta, poliisin on ilmoitettava ilman aiheetonta viivytystä vapaudenmenetyksestä sosiaalipalveluille, lapsen oikeuksien suojelusta vastaavalle valtuutetulle ja muille lastensuojelu- ja -hyvinvointiviranomaisille.

iv. Minkälaisia maksuttomaan oikeusapuun liittyviä oikeuksia minulla on?

Jos epäillyllä ei ole riittäviä varoja, jotta hän voisi käyttää

oikeuttaan asianajajaan rikostutkintavaiheessa, hän voi ilmoittaa asiasta kuulustelusta vastaavalle poliisille ja allekirjoittaa asiaa koskevan lomakkeen. Tämän jälkeen epäillylle toimitetaan luettelo käytettävissä olevien asianajajien nimistä ja puhelinnumeroista. Epäilty vahvistaa vastaanottaneensa luettelon. Poliisi ilmoittaa asiasta valitulle asianajajalle.

Jos epäilty haluaa käyttää maksutonta asianajajapalvelua ja hänen asiansa on saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi, epäilty voi jättää asiaan liittyvän hakemuksen tuomioistuimelle, joka tutkii sen.

v. Mitä minun on tärkeää tietää seuraavista asioista:

1. Syyttömyysolettama

Henkilöä, jota epäillään tai syytetään rikoksesta, pidetään syyttömänä, kunnes hänet on lain mukaan todettu syylliseksi.

Syyttömyysolettamaan viittaavaa lainkohtaa sovelletaan luonnolliseen henkilöön rikosoikeudellisissa menettelyissä siitä hetkestä, kun häntä epäillään tai syytetään rikoksesta, siihen asti, kunnes lopullinen oikeuden päätös on saatettu voimaan.

2. Oikeus vaieta ja oikeus olla todistamatta itseään vastaan

Epäilty ei ole tutkinnan aikana velvollinen vastaamaan poliisin tai muiden toimivaltaisten viranomaisten kysymyksiin, jotka koskevat väitettyä rikosta. Kun epäiltyä pyydetään antamaan lausuma tai vastaamaan kysymyksiin, hänellä ei myöskään ole

velvollisuutta esittää todisteita tai asiakirjoja tai antaa tietoja, jotka voivat johtaa itsekriminointiin.

3. Todistustaakka

Poliisin tehtävänä on kerätä todistelu, jonka perusteella tutkinnan kohteena olevat rikokset voidaan todeta ilman

perusteltua epäilystä. Syytetyllä on oikeus esittää oma näkemyksensä tapahtumista ja antaa tutkintaviranomaisten käyttöön todistelu tai puolustus oman näkemyksensä tai syyttömyytensä tueksi.

vi. Mitkä ovat alaikäisiä koskevat erityiset suojatoimet?

1. Rikosoikeudellinen vastuu

Alle 14-vuotias henkilö ei ole rikosoikeudellisessa vastuussa teoistaan tai tekemättä jättämisistään (154 luku, 14 §), eikä häntä siten voida ottaa kiinni. Häntä pyydetään ilmoittautumaan asemalle vanhempiensa/huoltajiensa kanssa, jos hänen läsnäolonsa katsotaan tarpeelliseksi.

2. Kiinniotto

- Alaikäisen kiinniottoa on mahdollisuuksien mukaan vältettävä. Lapsen kiinniottamisen on tapahduttava lain mukaisesti, sitä on käytettävä vasta viimesijaisena keinona ja sen on oltava mahdollisimman lyhytkestoinen.
- Jos alaikäinen otetaan kiinni, noudatetaan kiinniottomenettelyä (tiedotus, oikeudenkäyntisäännöt, oikeuksia koskeva ilmoitus jne.).
- Kiinnioton yhteydessä on otettava huomioon lapsen ikä, kypsyys ja haavoittuvuus.
- Lisäksi kaikkien lapsen kiinniottoa koskevien päätösten olisi perustuttava lapsen etuun.
- Kiinniotetuille lapsille olisi tiedotettava noudatettavista menettelyistä ikätasoisesti ja heidän kehitystasteensa huomioiden.
- Käsirautojen käyttö on kiellettyä, paitsi jos se on ehdottoman välttämätöntä ja poliisimääräyksessä 5/39 vahvistettujen edellytysten mukaista.
- Pampun käyttö on sallittu viimesijaisena keinona ja ainoastaan poliisimääräyksessä 5/38 vahvistettujen edellytysten mukaisesti.
- Ruumiintarkastuksen suorittaa samaa sukupuolta oleva henkilö.

3. Oikeudellinen edustus ja muut oikeudet

- Tieto epäillyn oikeudesta olla henkilökohtaisessa puhelinyhteydessä valitseman asianajajan kanssa ilman muiden henkilöiden läsnäoloa
- Tieto alaikäisen oikeudesta maksuttomaan oikeusapuun, jos hänellä ei ole riittäviä varoja
- Tieto alaikäisen oikeudesta olla henkilökohtaisesti puhelinyhteydessä vanhempiensa/huoltajiensa kanssa ja ilmoittaa heille poliisin läsnä ollessa kiinniotosta ja säilöönottopaikasta, jossa hän on tai jossa hänen on määrä olla
- Vanhemmille/huoltajille on ilmoitettava asiasta välittömästi. Vanhemmille/huoltajille ilmoittamista voidaan lykätä enintään 12 tuntia kiinniotosta, jos voidaan perustellusti epäillä, että yhteydenotto-oikeuden käyttäminen välittömästi kiinnioton jälkeen mahdollisesti
 - a) johtaa rikoksen selvittämiseen liittyvien todisteiden tuhoamiseen tai salaamiseen,
 - b) estää toisen rikokseen liittyvän henkilön kiinnioton tai kuulustelun tai johtaa hänen pakenemiseensa,
 - c) aiheuttaa toisen rikoksen, kuoleman tai kehen tahansa kohdistuvan henkilövahingon tai
 - d) vahingoittaa Kyproksen tasavallan turvallisuutta tai perustuslaillista tai yleistä järjestystä taikka vaikuttaa oikeudenkäyntiin.
- Myös poliisilta tuleva (lisä)tieto vanhemmille/huoltajille kiinniotosta ja säilöönottopaikasta, jossa hän on tai jossa hänen on määrä olla. Asiankuuluva kirjaus kuulustelua koskevaan asiakirja-aineistoon.
- Jos se on lapsen edun mukaista, kiinniotosta ilmoitetaan myös valtion sosiaalipalveluille

4. Kuulustelu

- Kuulustelijan velvollisuutena on olla aloittamatta tutkintaa ennen kuin epäilty on saanut asianmukaiset tiedot oikeuksistaan ja käyttänyt niitä yhteydenotto-oikeuksiaan, joiden käyttöä hän on pyytänyt.
- Alle 18-vuotiaan kuulustelu suoritetaan asianajajan läsnä ollessa.
- Jos kuulusteltava ei ymmärrä tai puhu käytettävää kieltä, hänellä on oikeus tulkin apuun.
- Kuulustelu on aina suoritettava lainsäädännön, oikeudenkäyntisääntöjen ja asiaa koskevien poliisimääräysten (3/3, 3/4, 5/18) mukaisesti.
- Jos alaikäistä ei ole pidätetty, hänen kuulustelunsa ja lausuntojen vastaanottaminen tehdään vanhempien tai huoltajien läsnä ollessa.
- Poliisin on varmistettava, että kuulustelut suoritetaan mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 24 tunnin kuluessa, jolloin ei lähtökohtaisesti ole tarpeen pyytää tuomioistuimelta säilöönotto-oikeutta (lasten oikeuksien suojelusta vastaavan valtuutetun kirje, päivätty 11.6.2014).

5. Koululaisen kiinniotto/kuulustelu/rikossyytteet

- Koululaisten kiinniottamista ja kuulustelua koulussa pyritään välttämään. Tarvittaessa koulun alueelle mennään siviilijoukkoilla ja ilman virka-asua.
 - Kiinniotto ja kuulustelu suoritetaan rehtorin läsnä ollessa, ja rehtorille on ilmoitettava asiasta etukäteen (poliisimääräyksen 5/18, 6 kohdan 3 alakohta).
- Kun koululainen asetetaan syytteeseen, poliisijohtaja tiedottaa asiasta opetus- ja kulttuuriministeriölle ainoastaan siinä tapauksessa, että se on ehdottoman välttämätöntä ja kun katsotaan, että ilmoittaminen palvelee Kyproksen tasavallan rikosoikeudellista ja kriminaalipolitiikkaa. Huomioon on otettava seuraavat asiat:
 - rikoksen luonne; muiden oppilaiden / kansallisen armeijan suojelun näkökulmasta,
 - Kyproksen nyky-yhteiskunnan ongelmat ja
 - kunkin tapauksen erityisolosuhteet.
- Nuorisotuumioistuimessa esiintyvän nuoren henkilön nimen, osoitteen, koulun, valokuvan tai muun mahdolliseen tunnistamiseen johtavan tiedon julkaiseminen on kiellettyä paitsi tuomioistuimen luvalla.

6. Pidätysolosuhteet

Kaikille pidätetyille (laki 163(I)/2005) kuuluvien oikeuksien lisäksi alaikäisillä, alle 18-vuotiailla pidätetyillä on pidätyksensä yhteydessä seuraavat lisäoikeudet:

- Alaikäiset majoitetaan omiin, muiden pidätettyjen sellaisista erillisiin tiloihin. On varmistettava, että alaikäiset eivät oleskele aikuisten pidätettyjen kanssa yhteisissä tiloissa.
- Vapautensa menettäneet alaikäiset olisi pidettävä erityisesti heidän ikäisilleen henkilöille tarkoitetuissa säilöönottolaitoksissa, joissa tarjotaan heidän tarpeisiinsa räätälöityä toimintaa ja joissa toimii erityiskoulutuksen saanut henkilöstö. Tilan on oltava riittävän suuri, sen valaistuksen ja ilmanvaihdon tulee toimia moitteettomasti. Lisäksi tilan on oltava asianmukaisesti kalustettu ja sisustettu sekä tarjottava tarkoituksenmukaisia optisia virikkeitä. Lisäksi alaikäisellä voi olla sellissään kohtuullinen määrä henkilökohtaisia tavaroita (CPT Standards), paitsi jos se aiheuttaa turvallisuusongelman. Lisäksi lasten terveyttä edistävä toiminta olisi varmistettava yhteistyössä muiden palveluyksiköiden kanssa (lasten oikeuksista vastaavan valtuutetun kirje, päivätty 7.11.2014).
- Myös alaikäisen vanhemmilla tai huoltajilla on oikeus olla läsnä asianajajan kanssa käytävissä keskusteluissa.
- Alaikäisen vanhemmilla tai huoltajilla on oikeus osallistua lääkarintarkastuksiin, hoitoon ja jatkotoimiin.
- Säilöönottopaikasta vastaava ilmoittaa kiinniotetulle ja hänen valitsemalleen perheenjäsenelle tai muulle henkilölle sekä alle 18-vuotiaan kiinniotetun tapauksessa vanhemmille tai huoltajille heidän ymmärtämällään kielellä, että heillä on oikeus kokoontua enintään tunnin ajan päivittäin säilöönottopaikan alueella olevassa tähän tarkoitettuun tilaan poliisin läsnä ollessa.

vii. Mitkä ovat haavoittuvassa asemassa olevia epäiltyjä koskevat erityiset suojaustoimet?

Lapsia pidetään haavoittuvassa asemassa olevina henkilöinä, minkä vuoksi edellisessä alakohdassa vi) tarkoitettuja erityisiä suojaustoimia sovelletaan myös tähän kohtaan.

Kiinniotettujen ja säilöön otettujen henkilöiden oikeuksista annetussa laissa (laki 163(I)/2005) «haavoittuvassa asemassa olevana henkilönä» pidetään epäiltyä tai syytettyä, joka ei ikänsä, psyykkisen tai fyysisen tilansa tai vammansa vuoksi kykene ymmärtämään rikosoikeudellista menettelyä tai osallistumaan siihen tehokkaasti.

Jos henkilö, jolla on älyllinen vajavaisuus tai fyysinen vamma, kiinniotetaan, hänelle lain 163(I)/2005 nojalla kuuluvista oikeuksista annettavat tiedot on annettavaselkeällä ja ymmärrettävällä kielellä ottaen huomioon henkilön erityistarpeet.

Tällaisessa tapauksessa on taattava sellaisten henkilöiden palveluiden käyttö, jotka voivat välittää asiaankuuluvat tiedot kiinniotetulle tai asianomaisille muille henkilöille sellaisilla viestintätavoilla tai välineillä, jotka ovat näille vajavaisuuden tai vamman huomioiden ymmärrettäviä.

Jos henkilö, joka älyllisen tai fyysisen vajavaisuuden vuoksi on selvästi kykenemätön käyttämään ilman apua tapauksen mukaisia laissa (laki 163(I)/2005) säädettyjä viestintäoikeuksiaan, joutuu kiinniotetuksi, hänellä on

oikeus käyttää niitä valtion sosiaali- ja/tai terveydenhuollon työntekijän avustamana tai läsnä ollessa. Palvelua on tarjottava hänelle välittömästi kiinnioton jälkeen ja joka tapauksessa niin pian kuin se on käytännössä mahdollista.

D. Mitkä ovat tutkinnan aikaiset lakisääteiset määräajat?

Rikoksesta epäiltynä kiinniotettu henkilö on siirrettävä 24 tunnin kuluessa kiinniotostaan tuomioistuimeen, jos tutkintaa rikoksesta, jonka vuoksi hänet kiinniotettiin, ei ole saatettu päätökseen. Poliisi voi näin pyytää hänen pidätyksensä jatkamista tietyksi määräajaksi, joka voi olla enintään kahdeksan päivää kerrallaan ja yhteensä kolme kuukautta.

Pidätsmääräyksen päätyttyä ja silloin, jos kuulusteluja ja tutkintaa ei ole saatu päätökseen, poliisi voi hakea tuomioistuimelta päätöksen uusimista kahdeksaksi päiväksi kerrallaan, ja päätös voidaan uusia kahdeksan päivän välein siten, että kokonaiskesto on enintään kolme kuukautta.

Epäillyn pidätystä pidetään yleensä tarpeellisenä, jos on olemassa vaara, että epäilty vapautuessaan pyrkisi vaikuttamaan todistajiin tai tuhoamaan todisteita. Poliisin tehtävänä on varmistaa tuomioistuimelle, että pidätsmääräyksen antamisen edellytykset täyttyvät.

E. Mitkä ovat oikeudenkäynnin valmistelutoimet, mukaan lukien tutkintavankeudelle vaihtoehtoiset seuraamukset ja mahdollisuus tulla siirretyksi alkuperämaahan (eurooppalainen valvontamääräys)?

Rikosoikeudellista toimivaltaa käyttävä tuomioistuin voi harkintansa mukaan määrätä syytetyn pidättämisestä hänen tapauksensa käsittelyn aikana. Rikosprosessilain (luku 155) 48 §:n mukaan yksinkertaistetussa menettelyssä toimivan aluetuomioistuimen toimivalta asian käsittelyn lykkäämisen osalta on rajattu enintään kahdeksaan päivään kerrallaan. Sitä vastoin korkeimman oikeuden tai rikosyliöikeuden toimivaltaa määrätä syytetyn pidättämisestä häntä koskevan rikosasian käsittelyn aikana ei ole vastaavalla tavalla rajoitettu.

Lain (155 luku) 157 §:n 1 momentissa säädetään, että rikosoikeudellista toimivaltaa käyttävä tuomioistuin voi antaa luvan vangin vapauttamiseen vakuuksia vastaan. Jos tuomioistuin päättää vapauttaa syytetyn, sillä on toimivalta tehdä niin asettamalla ehtoja ja velvoittamalla hänet allekirjoittamaan vakuus. Tämä tuomioistuimen toimivalta on rikosprosessilain 48 §:n ja 157 §:n 1 momentin säännösten yhteisvaikutus.

Valvontatoimia koskevan tuomion siirtämisen edellytykset

Kyproksen tasavallan toimivaltainen määräyksen antanut viranomainen voi toimittaa valvontatoimia koskevan päätöksen sen jäsenvaltion toimivaltaiselle päätöksen tunnustavalle viranomaiselle, jossa henkilöllä on laillinen vakinaisen asuinpaikka, kun kyseinen henkilö sen jälkeen, kun hänelle on ilmoitettu asiaankuuluvista toimenpiteistä, suostuu palaamaan kyseiseen jäsenvaltioon.

Kyproksen tasavallan toimivaltainen määräyksen antanut viranomainen voi henkilön pyynnöstä toimittaa valvontatoimia koskevan päätöksen muun kuin sen jäsenvaltion,

jossa henkilöllä on laillinen vakinaisen asuinpaikka, toimivaltaiselle viranomaiselle

edellyttäen, että sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jossa henkilöllä ei ole laillista ja vakinaista asuinpaikkaa,

suostuu tällaiseen siirtoon.

Tunnustamisesta vastaava Kyproksen tasavallan toimivaltainen viranomainen tunnustaa sellaista henkilöä koskevan valvontatoimia koskevan päätöksen siirtämisen, jolla ei ole laillista ja vakinaista asuinpaikkaa Kyproksen tasavallassa, ainoastaan siinä tapauksessa,

että henkilö on ollut sen alueella vähintään kolmen (3) kuukauden ajan.

Kyproksen tasavallan toimivaltainen määräyksen antava viranomainen on rikosyliöikeus tai rikosoikeudellista toimivaltaa käyttävä aluetuomioistuin, jolla on toimivalta tutkia rikos tai joka on antanut valvontatoimia koskevan

päätöksen.

Toimivaltainen viranomainen, joka vastaa toisen jäsenvaltion valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta Kyproksessa, on

a) aluetuomioistuin, jonka alueellisen toimivallan alueella henkilö, jonka osalta toinen jäsenvaltio on tehnyt valvontatoimia koskevan päätöksen, asuu

b) Nikosian aluetuomioistuin, jos asianomaisen henkilön asuinpaikka ei ole tiedossa tai jos asianomainen henkilö ei asu Kyproksen tasavallan alueella.

■ Päivitetty viimeksi: 02/03/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.